

О нашим контактима са иновѣрнима*

Допринос тумачењу цитата „и не питајте се с њим” (II Јов. 10),

ПАНАГИОТ БУМИС:

УВОД

Једна од тема са којима се Православна црква суочава, јесте и тема контактирања њених представника и уопште њених чланова са иновѣрнима сваке врсте. А то питање постаје много важно и основно, нарочито данас, због брзог друштвеног развоја.

Један од основних цитата Светог Писма, који се односи на ово контактирање православних хришћана са иновѣрнима јесте горе наведени цитат апостола и еванђелиста Јована, који је обухваћен овим одељком: „Који год преступа и не стоји у науци Христовој онај нема Бога; а који стоји у науци Христовој онај има и Оца и Сина. Ако ко долази к вама и ове науке не доноси, не примајте га у кућу, и не питајте се с њим (грчки текст: „и не реците му да се радује”): Јер ко се упита с њим, има удела у његовим злим делима” (2 Јов. 9-11).

ОБИЧНО ДАВАНО ТУМАЧЕЊЕ

Но на жалост, тумачење овог цитата пружа извесне тешкоће, тј. код многих изазива питања ако не и проблеме. Мисле, или још боље мислимо: како је могуће да еванђелист Јован, названи ученик љубави, брани хришћанима да упуте један обичан поздрав својим саљудима, па макар они били јеретици или иновѣрци¹ и, што је још важније, кад су то иновѣрни по свом незнању? Како је могуће да се забрањује да им ко каже на пример „здрaво” када се, наравно, овим жели да буду здрави не само телесно него и верски?

* чланак Пан Бумис-а у „Еклизиа” 1971. бр. 26 стр. 650-652 и бр. 27-28 стр. 684-686 превео с грчког др Миодраг Петровић.

¹ И је ли могуће, у таквом случају, да ова посланица припада еванђелисту Јовану?

Уосталом имамо онај други цитат Светог Писма, конкретно ап. Павла, своме ученику Титу, где поручује: „Човека јеретика по првом и другом саветовању клони се (Тит. 3,10). И пита се човек, како је могуће да сретнем и посаветујем некога ако га претходно не поздравим?

Иначе и сам Господ одашиљући своје ученике да проповедају о Царству небеском, наредио им је, говорећи: „А улазећи у кућу назовите јој: „мир кући овој” (Мт. 10,12). Такође и у својој Беседи на гори Господ је учио, говорећи: „И ако Бога називате само својој браћи, шта одвише чините? Не чине ли тако и незнабошци?” (Мт. 5,47).

Вероватно је, дакле, да се ко упита: Да ли Свето Писмо не тражи много пута ствари неоствариве, неосноване, или чак противречне?

Прво треба забележити да текст Јованов каже: „и не питајте се с њим” (грчки оригинал: „и не реците му да се радује”).

Израз „легете” тј. „реците” је у садашњем времену те према томе, неко би могао рећи да еванђелист Јован не подразумева оно што се збило једном или двапут, већ оно што се стално понавља, на такав начин да се не даје повод иноверцу да се упита: „зашто ме не поздравља православлац?”

Тако, није искључено да „хаіреіп” = „радовати се” има и смисао обичног поздрава, али, сматрамо да је друго тумачење — смисао вероватнији.

САДА ПРЕДЛОЖЕНО ТУМАЧЕЊЕ: РАДОСТ ЈЕ ИЗЛИВ ИСТИНЕ

Ако верно и тачно прикажемо овај Јованов цитат, имаћемо следеће тумачење: „И не реците му да се радује”. То јест, не да му упутимо један обичан поздрав (на пример „буди здрав” или „буди спокојан”) него специјално, да му не кажемо „радуј се”.

Вредно је забележити и чињеницу да и Господ у двема напред поменутих својим беседама (Мт. 5,47 и 10,12), са великим разликовањем употребљава — а наравно не без значаја — израз „аспасасте” = поздравите), а не „херетисате” (= изразите радост). То јест не каже „улазећи пак у кућу обрадујте је” (= реците јој да се радује), већ каже „аспасасте автин” (= поздравите је).

Према томе, прави се разлика између једног обичног поздрава и излива — жеље „радуј се”. А ово зато што Господ и Његов вољени и верни ученик Јован радост, стварну и пуну радост, везују за истину.

Да радост има велику везу са истином, са Логосом Божјим, види се и из ових речи Господњих: „Ово вам казах, да радост моја²⁾ у вама остане и радост ваша се испуни” (Јн. 15,11). И „ово говорим на свету, да имају радост моју испуњену у себи” (Јн. 17,13).

Ово повезивање истине и радости проистиче уначе и из I посланице Коринћанима ап. Павла (13,6), где каже: „љубав се... радује заједно са истином”. Не каже просто „љубав се радује истини”, него, заједно радује с њом. Дакле, истина се већ радује. Професор П. Трем-

² Уп. сведочанство Господње: „Ја сам пут и истина и живот” (Јн. 14,6).

белас каже: „Истина се оличава. Љубав и истина се заједно радују”.³⁾ Другим речима рекли бисмо: онај који има љубав радује се са оним који има истину. Према томе, онај који има истину, има и радост — ствара и радост.

Св. Јован Дамаскин пише сходно и врло карактеристично следеће: „Коме дакле радост и славље; коме одушевљење (радост срца, благостање душе које се испољава осмехом)⁴⁾ и велика радост, него онима који се боје Господа, који се Тројици клањају, који у Оцу Сина и Духа савечног славе, који душом и мишљу и устима исповедају Божанство у Трима неразлучно јасним Ипостасима, који признају и називају Христа Сином Божјим и Богом; једном Ипостасју у двома нераздвојним и несливеним природама и њиховим својственим особинама? Нама благоразумије и свака празнична радост. Нама је Христос дао празнике јер нема радости безбожнима”.⁵⁾

Дакле, радост је спојена са истином, она је излив истине. Ко нема истину, нема (не може имати) ни истиниту — стварну радост, нема блаженство, немиран је.⁶⁾

Зашто Јован Богослов каже „и не питајте се с њим; и не реците му да се радује”. Јер ако му то кажемо, та би жеља била у најмању руку једна празна (шупља) реч. А зар ћемо дакле то рећи, свесни нестварности? И неће ли то бити лицемерство?

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ЈОВАНОВО — ТЕСНА ВЕЗА ИСТИНЕ И ЉУБАВИ

Могло би, наравно, неко да приупита: Али не рећи „радуј се”, зар не казује неку суровост, пошто пре свега знамо за јаку тежњу човека за стицањем радости? А када бисмо му рекли „радуј се”, зар то не би казивало љубав или бар неку учтивост? На овом сам свети апостол Јован одговара: „Дечице моја! да се не љубимо речју ни језиком, него „делом и истином” (I Јн. 3,18). А Јаков додаје: „Ако брат или сестра голи буду, или немају шта да једу, и рече им који од вас: идите с миром, грејте се, и наситите се, а не да им потребе телесне, шта помаже? (Јак 2, 15-16). То јес, свели бисмо се, поред осталог, и на једну врсту ироније и изигравања.

³⁾ Пан. Трембелас, Тумачење I посланице Коринћанима, II издање, Атина 1956. стр. 378.

⁴⁾ Н. Liddell-R. Scott у „Proias”, Речник грчког језика.

⁵⁾ Ј. Дамаскин, Беседа на преображење, Migne P. 6. 96,545.

⁶⁾ Такав смисао лежи, сматрамо, и у овим Господњим речима својим ученицима: „А кад у који град или село уђете, испитајте ко је у њему достојан, и онде останите док не изиђете. А улазећи у кућу назовите јој: (грчки текст: „поздравите је говорећи) мир кући овој. И ако буде кућа достојна, доћи ће мир ваш на њу; а ако ли не буде достојна, мир ће се ваш к вама вратити” (Мт. 10, 11-13).

Овде можемо прибележити и следеће: На основу чињеница да је *пољубац мира* могуће дати сваком достојном човеку, чак и ако није хришћанин, док *пољубац радости* није могуће дати сваком — закључујемо да је мир нижи ступањ радости. Или, још боље стварна радост за основу има мир. Но када се усилено — са галамом покушава постизање радости да би се покрила постојсћа узнемиреност, то није права радост, стална радост, него површна и привремена.

Уосталом, на основу чињенице да у горњим речима Господњим, пољубац претходи миру и учењу Еванђеља, истини (уп. Мт. 10, 13-14), као и на основу горе прибележених силогизама — закључујемо да је мир услов истине тј. неопходан услов за њено откривање, схватање и тумачење.

Из овога се дакле показује да чињеница, што једном иноверцу, који нема истину, нећу рећи „да се радује“, не сведочи о недостатку љубави.

А то не само да не би испољавало недостатак љубави, него би била и једна врста преваре. Зато што, кад кажем једном иноверцу — уопште било коме у заблуди — „радуј се“, иако добро знам да нема истину и да, само онај који има истину, има и стварну радост, тада испада као да хоћу и покушавам да га „успавам“ тј. да га заведем, да га преварим. То јест, да учиним и ја оно што он покушава другима. Као што јеретици „стављају хришћанску маску да би на тај начин заварали наивније”,⁷ тако и ја са маском тобож хришћанске љубави варам њих.

На другом месту Светог Писма апостол Павле поручује: „владајући се по истини у љубави“ (Еф. 4,15), то јест, и у љубави и у испољавању љубави да стојимо у истини. Да се љубав не сведе на превару, лаж.⁸⁾

Зато и свети Јован у наредном цитату (II Јов. 11), правдајући ову своју забрану, пише: „Јер ко се упита с њим (грчки текст: „јер онај који му каже да се радује“) има удела у његовим злим делима“, тј. сагласан је и учествује; чини и он иста зла дела, која чини и онај; имитира га у превари, у лажи.

Али сем овог случаја, постоји евентуасност, да нико из тобожне учтивости не упути иноверцу једно обично „здрavo“, већ искрено и срдечно да му каже „радуј се!“, иако зна да је различите вере. У таквом случају то значи да православни хришћанин признаје да се и у вери иноверца налази радост, дакле и истина,⁹ или, још горе, да се углавном и искључиво тамо налази истина и радост, а не у његовој вери. Зато што ће само једно од два учења, пошто се разликују, имати стварну истину и стварну радост.

На овакав начин испада да признаје и усваја уверења иноверца и сагласан је што им он следи.

И још, овим начином доприноси да се иноверац учвршћује у својој вери, да упорно у њој стоји, и штавише, да је шири међу другима.

Према томе, на основу свега горе наведеног јасно се види да онај православни хришћанин, који каже иноверцу или незнабошцу „радуј се“ — следи, учествује и сагласан је („има удела“, постаје заједничар) и у његовим погрешним уверењима и у преваривим његовим делима, тј. „у његовим злим делима“.

⁷ Ј. Златоусти, Беседа 8. на посланицу Јеврејима, II. Б. 63, 73. Код Е. Теодору, *Став према инославцима по Јовану Златоустом „Екклесија“* 1970. стр. 592. (грчки)

⁸ Сигурно овај цитат се може протумачити и обрнуто „да можемо бити у истини, да имамо истину у љубави, кад имамо љубав“. Где постоји мржња, превирање, не можемо постићи истину. Услов истине је љубав. Уп. оно што је горе речено о миру. На узбурканој површини воде слике се не оцртавају као у мирној и тихој. То се догађа у човечијем уму и души. Уп. и Еф. 4, 2-3: „Са сваком понизношћу кротошћу, с трпљењем, трпећи један другога од љубави, старајући се држати јединство духа у свези мира“.

⁹ Икумениос (епископ Трикиски) пише: „Јер коме ћемо пожелети „радуј се“, него истообредницима и истовернима? Иначе, ако безбожнима упути неко од наших такав поздрав — упутио га је овакако као истообредницима и вернима“ (Тумачење на II посланицу Јованову, Р. 119, 696).

СВЕДОЧАНСТВО КАНОНА

Тај смисао има, и од таквих последица хоће да сачува хришћане и 37. канон Лаодикијског сабора, који би се иначе сматрао најстрожим, или бар, несхвативим.¹⁰ Он конкретно одређује: „Не треба примити од Јудеја или јеретика празничне“ (пошиљке), нити празновати с њима“. То јест, не треба са иноверцима, било које врсте, да слави- вимо на овакав или онакав начин. Зато што, једноставно, заједнич- ким слављем, па чак и ако не сматрамо да укажемо част њиховом божанству — вери, или да се њом освећујемо, ипак празнујемо са њима да бисмо се радовали (јер се празновањем постиже забава и ра- дост) и, да бисмо им „честитали“.

Но на овакав начин признајемо и сагласни смо да се у њиховој вери налази радост, те према томе и истина. Тако постајемо невер- ни и побожни према нашој истинској вери, а њих истовремено ојача- вамо у вери и делима њиховим; у њиховом безбожју. Јер, наравно, ширење и преовлађивање заблуде и лажи на штету истине није по- божност, већ безбожје.

А да је овакав смисао 37. канона Лаодикијског сабора и да ка- нон хоће да предухитри ове последице, види се и из другог дела сле- дећег, 38. канона истог сабора, који каже: „Не треба примити од Ју- деја пресне хлебова, нити општити у њиховом нечастију“, а нарочито из другог дела наредног, 39. канона, који прописује: „Не треба праз- новати заједно са многобошцима, нити општити у њиховом безбожју.“¹²

То јест, не треба да слави- мо заједно са незнабошцима јер тако учествујемо у њиховој непобожности и атеизму, односно њиховим злим делима.

Овај канон истовремено подржава и исправност гôре датом ту- мачењу на забрану Јованову „и не реците му да се радује“, зато што други део овог канона пружа изванредну сличност са наведеним Јо- вановим образложењем“ јер ко се упита с њим („јер онај који му ка- же да се радује“) има удела у његовим злим делима“, и даје повода да претпоставимо да је први део канона имао у виду ову забрану Јо- ванову те је према њој и формулисан по сличности и аналогiji. Пре- ма томе, њу (забрану) примењује, тј. њу тумачи и осветљава.

Какав је, дакле, смисао канона у свом првом делу, то се види из односа цитата Јовановог. Први део канона забрањује православ- нима да празнају заједно са иноверцима — инославнима, тј. забрању- је да се радују са њима и да им честитају, што је исто као да им ка- жу „радујте се!“. Тај, дакле, смисао пружа овај канон у наведеном Јовановом цитату, а не (смисао) обичног поздрава.

¹⁰ Пре него што неко изрази своје мишљење за било који свештени текст, добро је да тражи његово тумачење и дубљи смисао.

¹¹ „Поклони који шаљу њима (православним хришћанима) Јудеји и јере- тици када имају своје празнике“. (Агапије — Никодим, „Пидалион“ издање „Астир“, Атина 1957. стр. 435). Канон је, наравно, толико начелно формулисан, да се може тврдити да су забраном обухваћена и празнична писма.

водибенпоздравн

¹² Атеотис = безбожје и атеизам (Н. Liddell-R. Scott, В. речник грчког језика). Окарактерисавање многобожаца као безбожника, није погрешно, зато што и евентуална њихова вера у лажне и непостојеће богове, у суштини је атеизам.

Најзад, тумачење које је дато гôре, поткрепљује још и чињеница да и други канони Цркве, који се односе на контакт православних са иноверцима, нигде не забрањују (колико знамо) обичан поздрав првих другима.

На пример, 45. апостолски канон забрањује „заједничко молење” са јеретиком, али не искључује поздрав с њим. Он дословно одређује: „Епископ, или презвитер, или ђакон, који се са јеретицима само моли, нека се искључи; ако им пак дозволи да што раде као клирици, нека се рашчини”.

Карактеристична је по овом питању и реч у тексту „с а м о”. Византијски коментатор канона Аристин, пише: „Онај који се само моли са јеретицима, било презвитер, било ђакон, искључује се”.¹³ Неко би уосталом рекао, зар „и само” ако се помоли који клирик са јеретиком — треба да се искључи. Значи, у контакту клирика са иноверцима, ово сматра првим кораком, достојним казне. О тако-рећи блажим (преступима) не одређује. Према томе, канон досеже до оног степена строгости.

Упореди 10. апостолски канон, који наређује: „Ако се ко моли заједно са неучесником (изопштеним), било то у кући, тај нека се искључи”. Тумач канона, Зонара, термином „неучесник” (≡ изопштени) подразумева искљученог из Цркве: „Ако се дакле неко моли са неучесником тј. искљученим,¹⁴ иако не у цркви него у кући, нека се и тај искључи”.¹⁵ Док Аристин, под овим термином подразумева и јеретике. Он каже: „Онај који се моли са јеретицима у цркви, или у кући, нека и он такође буде одлучен” (неучесник).¹⁶

Вреди прибележити да и овај канон ставља као први корак, достојан казне, заједничко молење, па макар оно било у кући, приватно. Значи, ни овај канон не забрањује поздрав. Византијски канониста Валсамон чак додаје: „Не забрањујемо разговарати са искљученима”.¹⁷

У истим оквирима забране креће се и 33. лаодикијски канон, када одређује: „Не треба се молити заједно са јеретицима и шизматичима”.

Ни један дакле канон не забрањује обичан поздрав. Ако пак узмемо у обзир и гледиште неких, да су канони строги — у смислу да су строжи од Светог Писма — закључујемо да и Свето Писмо не забрањује прост, уобичајени поздрав, него нешто важније и суштинскије: оно што каже и текст Новог Завета, ако га верно и тачно преведемо, тј. забрањује да им кажемо „радујте се!”, знајући да се налазе у заблуди.

¹³ Г. Ралис — М. Потлис, Синтагма божанских и свештених канона 2,60-61. Уп. „Пидалион” стр. 50-51.

¹⁴ И аутор „Пидалион-а” термином „неучесник” подразумева „онога који, нити се причешћује, нити стоји, нити се моли са вернима у цркви, него искљученог од њих, који излази ван цркве и молитве” (стр. 13)

¹⁵ Ралис — Потлис 2,14.

¹⁶ Исто.

¹⁷ Исто.

ЗАКЉУЧАК

1. Наравно, гледиште неких о строгости канона је лично схватање које смо употребили само као једну привремену поставку и претпоставку горњем силогизму. Зато што у противном, други могу тврдити, наравно после горе изложеног, да је Свето Писмо строже од канона.

Али, ми мислимо да и Свето Писмо и свети канони представљају једно невидљиво јединство; једну јединствену целину, или друкчије: канони представљају једну врсту ауторитативног тумачења и примене Светог Писма.

И у другом раду,¹⁸ подстакнути другим поводом, завршавамо овако:

„Још закључујемо да, када неко верно следи канонима, изналажењем и најфинијих разлика у њима, као и изванредне — њима карактеристичне јасноће, уверава се о постојећој сагласности и јединству међу њима а и са Светим Писмом”.

2. Даље, нека нам се дозволи да додамо и следеће: Многи, који се саблажњавају, очигледно са досад уобичајеним тумачењем, и који мисле да данас није могуће да има примену једна таква заповест, кажу: Дабоме, ова конкретна забрана треба да се стави у историјске оквире, у којима и за које је написана, и не може имати снагу у данашњем времену”.

Али сматрамо напротив — а нарочито после горе датог тумачења — да је ова забрана, и уопште реч Светог Писма, изнад историје.

Само тумачења људи, која се повремено дају, могу бити ограничена у конкретним временским оквирима. То јест, могуће је да је једно конкретно тумачење за једну одређену епоху, или, што је исто, могуће је да су људи оног другог времена тако схватили и применили један конкретни цитат Светог Писма. Можда, што је тако требало да га схвате и примене према приликама и опасностима, тј. према нивоу образовања људи и степену црквене организације хришћана оног времена.

3. Затим, могуће је да помислимо и следеће: Ако прихватимо да је и еванђелист Јован у овом цитату своје посланице давао уобичајени до данас смисао, онда можемо разликовати надчовечански — божански фактор, који је дејствовао приликом састављања и формулисања ове посланице и уопште свештених текстова Светог Писма.

Јер ако се опет сетимо речи Господњих у Матејевом еванђељу (5,47 и 10,12) где указује и наређује да се „поздравимо” са сваким човеком; а ако замислимо да Јован, подразумевајући обичан поздрав, није написао „и не реците му да се радује”, него „и не поздрављајте га”, у том случају би дошло до сукоба између два текста Светог Писма.

Међутим, горе постојећем непланираном — но ипак дивном хармонијом два богонадахнута писца, констатује се да је стварно други

¹⁸ Пан. Бумис, Црквене дужности као „световна” звања (Допринос у изучавању 7. канона Петошестог васељенског сабора (сепарат из „Теологија” 1970. стр. 14.

фактор — божански, Свети Дух — надзирао приликом писања ова два текста и уопште Светог Писма.

4. Из овога опет закључујемо да смо обавезни примити божански текст онако како је формулисан, а не како га евентуално схвата његов преводац и тумач. Обавезни смо да га примимо онако како је предат из почетка, те тако да га одржавамо и чувамо како бисмо могли да откријемо шта нам тачно Бог каже њиме у сваком случају. То је божанско завештање,¹⁹ вечна истина коју смо дужни да предајемо потпуно неизмењену каснијим научницима и уопште људима, како би они могли да открију оно што нису открили претходници.

Иначе и из примера горњег Јовановог цитата може неко лако да схвати „непријатне последице по питању откривања истине, због замене неке речи једног свештеног текста”.²⁰ Да смо на пример ову Јованову забрану примили само у преводу тј. „и поздрав му не упутите”, разуме се свакако да би било тешко пронаћи горе дато тумачење.

„Дакле, ако не бисмо дали потпуни смисао (тј. све појмове) једног божанског текста, можда је боље да се не покушава његово преводјење. Зато што не би био превод, него пре замена, тј. фалсификовање”.²¹

5. Из свега што је до сада изложено закључујемо, напротив, да нисмо обавезни бити упорни у једном или другом тумачењу — епохи, пошто нам у томе, наравно, помаже и храбри нас и текст Светог Писма.

Тако смо поступили у случају овог Јовановог цитата „и не речите му да се радује”. То јест, сматрамо да се човек може придружити горе предложеном тумачењу, пошто је сагласно тексту посланице, а црквеним канонима не противречи, и захтевима и приликама данашње епохе одлично одговара”.²²

ЕПИЛОГ

Дакле, и православном хришћанину данашњег времена евангелист Јован каже ово: не да не упуте један обичан поздрав било којем иноверцу, нити да га избегава из мржње и нетрпељивости, већ да га не обмањује због тобожње „хришћанске љубави”. Да га не умирује у његовој заблуди и не успављује га у њој једним варљивим „радуј се!”. Да га не оставља у лажној и фиктивној радости; да му не пружа и он лажна осећања. То је истинита, хришћанска љубав.

Јер у противном случају, и хришћанска религија би била осуђивана да успављује човека; да је и она један „опијум”. Окривљена би била да људима пружа лажну и привремену радост, као опијум. Али, људи већ имају многе „опијуме”.

Оно што траже и захтевају јесте стварна и стална радост која извире из правилног знања ствари, из истине. На ово хоће да укаже и евангелист Јован. Ово хоће да пружи и хришћанска религија, религија љубави.

¹⁹ Уп. I Тим. 6,20: „О Тимотеје! сачувај што ти је предано”.

²⁰ Уп. П. Бумис, исто стр. 12.

²¹ Исто.

²² Овај напредак и јесте (или бар треба да буде) смисао обновљења, за којим данас стреми и који тражи један део Цркве.

Summary

Panagiotis Boumis

CONCERNING OUR CONTACTS WITH THE HETERODOX

This contribution tries to interpret in the clear way the vers of St. John's Second Epistle 10: „...neither bid him God-speed”.

Many have been puzzled by such a stern prohibition to greet an Heterodox, especially because this prohibition comes from the Evangelist of Love. This seems to be contradictory with the Lord's saying: „And if ye salute your brethren only, what do ye more than others? do not even publicans so?” (Math 5,47).

In St. John's „neither bid him God-speed” the Greek original in reality says: „Neither bid him 'rejoice”. One must keep in mind that the Lord also in His sermons used the word „aspasasthe” (greet ye), and not „hairetesate” (rejoice ye). That means that he recommends to the Apostles entering the house „aspasasthe” (auten) and not „hairetesate” (auten). That means that the difference is made between a simple greeting and the wish of rejoicing. That is because the beloved disciple of Christ, Evangelist John, as well as his Lord, are inseparably linking joy with truth. St. Paul is indicating all the same reality in 1 Cor 13,6. One who does not possess truth in him, can neither possess the authentic joy. That is why St. John said: „Neither bid him rejoice”. If an Orthodox would greet like this an Heterodox that would be rather an empty politeness and even hypocrisy. If an Orthodox would sincerely greet an Heterodox with „rejoice”, that would mean that he recognizes that the Heterodox possess joy together with truth, which would, furthermore, suppose relativization of his own Orthodoxy.